

Oponentský posudek na diplomovou práci Bc. Anežky Valentové Význam Velehradských poutí v rámci českých moderních dějin.

Hlavním cílem diplomové práce Anežky Valentové je rozbor významu velehradské poutě jako místa setkání různých zájmových skupin, zdroje formování kolektivních identit a místa poutě v kolektivní paměti.

První kapitola a celkové teoretické zastřešení pojetí poutě vychází v práci především z teorie Victora Turnera. Celá první část magisterské práce (úvodní a teoretické informace, s.6 až 22) je z velké míry parafrázovaným textem z bakalářské práce stejné autorky na příbuzné téma („Základní rysy a formy západokřesťanského poutnictví na příkladu poutí v Čechách a na Moravě v letech 1948-1989“), která (práce) byla obhájená v roce 2014. Jde o parafrázi úvodních a prvních kapitol bakalářské práce počínaje s. 3 až do cca s. 38, v magisterské práci od s.1 do cca s. 22.

Tento poněkud nestandardní přístup a převyprávění již jednou obhájeného textu nalezneme také v poslední 4. kapitole magisterské práce a to v rozsahu poněkud enormním (s. 95-108 magisterské práce, viz dále). Ačkoliv z technického hlediska veškeré standardy odkazování jsou dodrženy (rozsáhlé průběžné autocitace na předchozí bakalářskou práci), pak z hlediska přínosu magisterské práce takový repetitivní přístup zůstává poněkud diskutabilní, protože do značné míry eliminuje novost bádání.

Z teoreticko-metodologického hlediska lze poukázat na nesouvislost některých avizovaných cílů bádání a jeho navazujícího celkového metodologického rámce. Zatímco hlavním cílem práce zůstává zachycení formování kolektivní paměti, cest formování kolektivních identit a případně proměny interpretace významu symbolických center kolektivní paměti na příkladě velehradských poutí, následující metodologicko-teoretický úvod je popisováním podstaty náboženských rituálů v podání Victora Turnera a jiných podobně zaměřených teoretiků (Norman, Margry a jiní), a to ze zmíněné bakalářské práce nyní v rozšířené verzi. Zmínky o tom, co je např. kolektivní paměť a jak se s ní dá pracovat apod. chybějí. To pak vede k zřejmé nekompatibilitě avizovaných cílů a nabízeného metodologicko-teoretického rámce bádání, což je závažným nedostatkem práce.

Práce má poněkud nestandardní strukturu a co do svého věcného obsahu se vymyká klasické struktúře diplomových prací. Strukturu magisterské práce podle věcného obsahu lze popsat jako několik více méně samostatných esejů zastřešených příbuznou problematikou. Zatímco první tematický „esej“ (kap. 1., s. 6-22) se věnuje nábožensko-antropologické problematice poutnictví a obsahuje přehled teoretické nábožensko-antropologické literatury a autorů vč. jejich teorií a také samostatnou podkapitolu Závěru, tak druhý „esej“ (s. 33-52) se věnuje pro změnu nacionalismu. Má strukturu autonomní práce s úvodem a závěrem. Začíná se klasicky přehledem relevantní literatury a teoretických bádání počínaje Durhkeimem či Smithem. Teoretický úvod je zde rovněž rozsáhlý a pokračuje od s. 33 až do 40. Druhý „esej“ se věnuje převážně popisu českého národního hnutí a jeho náboženské dimenze bez návaznosti na role a význam samotné velehradské poutě tematicky avizované jak v názvu práce, tak i v její hlavních cílech. Hlavní tezí je, že katolicismus byl relevantně národním rozporem v době obrození (s.49).

Třetí tematický „fragment“ magisterské práce (s.52-57) se věnuje tzv. „vynalézání tradic“ a jejich souvislosti s národním hnutím.

Čtvrtá kapitola či faktický esej (s.57-83) již více méně relativně souvisí s avizovaným tématem a věnuje se popisu průběhu samotných poutí v 19. až začátku 20. století včetně reakcí na ně v dobovém tisku.

Pátý tematický esej (formálně se nachází v rámci čtvrté kapitoly magisterské práce) (s. 84-121) se věnuje formování státního diskurzu komunistického Československa vůči katolicismu jako takovému (s.84) a rozvoji náboženství v interakci s ateistickým státem. Teoretickým rámcem tohoto tematického celku jsou pak teorie sakralizace politiky od Emila Gentileho (s. 84-87).

Tato nestandardní volba struktury diplomové práce stejně jakožto i volba jednotlivých tematických okruhů však není nijak logicky zdůvodněná a tak jednotlivé „fragments“ celkový kontext a výzkumný záměr práce tematicky a metodologicky tříští.

Vážným nedostatkem magisterské práce je doslovný přepis a parafrázování rozsáhlé části bakalářské práce autorky v kapitole 4.3 (s. 95-109 a částečně další). Jde o parafrázi či často doslovný přepis velice rozsáhlých fragmentů jak samotného textu bakalářských kapitol, tak i recyklaci stejných citací ze stejných archivních pramenů (viz s.95-108).

Chtěla bych i zde zopakovat, že všechny vypůjčené fragmenty sice obsahují odkazy, z hlediska jakkoliv nového přínosu magisterské práce jako samostatně koncipovaného bádání jde z velké části o opakování textu již obhájené bakalářské práce. Konkrétně jde o parafrázi a přepis kapitoly 3.2. až 3.2.5. (tj. s.74-82) bakalářské práce („Základní rysy a formy západokřesťanského poutnictví na příkladu poutí v Čechách a na Moravě v letech 1948-1989“). Jde přitom o doslovný přepis rozsáhlých bakalářských textových fragmentů v nezměněné formě, a to v uvozovkách nebo bez nich (s.102-103 – fragment z bakalářské práce na s. 79-80, s.104 – ze s. 80-81, s.105- ze s. 68, 106 – ze s. 70 ..... s. 109 – ze s. 63-63, 113 – s.77 a další).

Někdy však i toto citování je problém, protože autocitace někdy obsahují odkazy na neexistující stránky z bakalářské práce (viz s.99).

V poslední části takto pojaté magisterské práce autorka pak přichází k závěru, že nacionalismus se orientuje na náboženské struktury a religiozita i nadále přežívá pod antiklerikálním nátlakem liberálního myšlení a ateistické ideologie. Sakrální formy se mohou přitom politizovat (s. 128).

Práce obsahuje některé stylistické nesrovnalosti (s. 6 a další).

Podanou magisterskou práci lze tedy charakterizovat jako vnitřně nesourodou a nekonzistentní z hlediska vztahu avizovaných cílů, výzkumného tématu a teoreticko-metodologického rámce, který je má zastřešovat. Atomizovanost popisovaných témat způsobuje tříštění jednotného záměru a cíle magisterské práce, kterým by měl být původně výzkum kolektivní paměti či identit. Z velké části repetitivní povaha magisterské práce rovněž nepřispívá k jejímu lepšímu hodnocení.

Práci lze doporučit k obhajobě s hodnocením „uspokojivě“ či 3.